

تولید آمار

مرکز آمار ایران بر اساس ماده ۳ قانون مصوب سال ۱۳۵۳، موظف به انجام سرشماری‌های عمومی و آمارگیری‌های نمونه‌ای در زمینه‌های اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی به منظور تهیه آمارهای لازم برای تأمین پیش‌نیازهای برنامه‌ریزی و هدف‌های برنامه‌های عمرانی کشور و همچنین تهیه محاسبات ملی و شاخص قیمت‌ها است. در این سال، اقدامات مرکز در زمینه تولید آمار به شرح زیر بوده است:

❖ سرشماری عمومی کشاورزی

هدف از اجرای سرشماری عمومی کشاورزی، تهیه چارچوب بهره‌برداران کشاورزی و جمع‌آوری اطلاعات مربوط به فعالیت‌های کشاورزی تمامی بهره‌برداران کشاورزی کشور بوده است. در ایران اولین آمارگیری کشاورزی در سطح کشور به روش نمونه‌گیری در سال ۱۳۳۹ اجرا شد. در سال ۱۳۵۲ اولین سرشماری کشاورزی در سطح مناطق روستایی کشور به اجرا درآمد. در سال ۱۳۶۷ اولین سرشماری عمومی کشاورزی با مراجعه به تمامی خانوارهای ساکن و غیر ساکن و شرکت‌های رسمی و مؤسسه‌های عمومی در مناطق شهری و روستایی اجرا شد. دومین سرشماری عمومی کشاورزی به فاصله پنج سال از سرشماری قبلی در سال ۱۳۷۲ و سومین سرشماری ده سال پس از آن در سال ۱۳۸۲ اجرا شد. بر اساس برنامه‌ریزی انجام شده، چهارمین سرشماری عمومی کشاورزی در سال ۱۳۹۳ به مرحله اجرا درآمد. یکی از ویژگی‌های منحصر به فرد این سرشماری در مقایسه با سرشماری‌های کشاورزی گذشته، استفاده از دستگاه تبلت به عنوان ابزار جمع‌آوری جهت ثبت اطلاعات بهره‌برداران کشاورزی می‌باشد. در واقع برای اولین بار در تاریخ اجرای سرشماری‌های مقیاس بزرگ در کشور، پرسشنامه‌ها و فرم‌های کاغذی حذف و بجای آن از پرسشنامه‌ها و فرم‌های الکترونیکی که در تبلت بارگذاری گردید، استفاده شد. بدیهی است پیاده‌سازی این روش تغییرات گسترده‌ای را در مراحل مختلف طراحی، تهیه برنامه‌های نرم‌افزاری، اجرای طرح و ... موجب شد. از طرفی تغییر رویکرد از پرسشنامه‌ها و فرم‌های کاغذی به الکترونیکی موجب صرفه‌جویی قابل ملاحظه در تعداد رده‌های سازمانی سرشماری و نیز خرید کاغذ شد. بر اساس توصیه سازمان‌های آماری بین‌المللی لازم است قبل از اجرای سرشماری اصلی، طرح به صورت آزمایشی در مقیاس کوچک (مناطق منتخب) اجرا شود. از این رو دو مرحله، آزمایش سرشماری در سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ با استفاده از تبلت در دستور کار قرار گرفت. آزمایش سال ۱۳۹۱ در پاییز این سال و در سه استان منتخب (هر استان یک دهستان منتخب و یک شهر منتخب در سطح کشور) اجرا شد. دومین آزمایش سرشماری عمومی کشاورزی در پاییز سال ۱۳۹۲ و در سطح ۳۱ استان کشور (هر استان یک دهستان منتخب و در مجموع ۵ شهر منتخب در سطح کشور) به مرحله اجرا درآمد. در این آزمایش از تجربیات و آموخته‌های حاصل از اجرای آزمایش اول استفاده شد. در این مرحله نیز علاوه بر کنترل موارد مشاهده شده در آزمایش گذشته، موارد مرتبط با تغییرات اعمال شده در ساختار طرح، برنامه‌های نرم‌افزاری و سایر موضوعات مرتبط مورد بررسی همه جانبه قرار گرفت و اشکالات مشاهده شده مرتفع گردید. تجربیات حاصل از اجرای آزمایش سرشماری عمومی

کشاورزی در سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ موجب شد تا زمینه اجرای موفق سرشماری عمومی کشاورزی در سال ۱۳۹۳ در سطح ملی فراهم شود. سرشماری عمومی کشاورزی ۱۳۹۳ به مدت ۴۰ روز از تاریخ ۱۳۹۳/۷/۵ لغایت ۱۳۹۳/۸/۱۸ اجرا شد. در این سرشماری بیش از ۱۲ هزار نفر در رده‌های مختلف سازمان اجرایی مشارکت داشته‌اند. نتایج اولیه این سرشماری در اسفند سال ۱۳۹۳ در اختیار رسانه‌ها قرار گرفت.

❖ طرح‌های آمارگیری

در چارچوب برنامه ملی آمار کشور، به منظور تولید آمار در بخش‌های مختلف اقتصادی، صنعت، معدن، کشاورزی، بازرگانی، خدمات، مسکن و خانوار، ۳۷ طرح آماری و جمع‌آوری اطلاعات انجام شد. همچنین با تأکید رئیس محترم مرکز، به منظور کاهش هزینه‌های اجرا و تسریع در استخراج نتایج، در اجرای برخی از طرح‌ها تبلت جایگزین پرسشنامه‌های فیزیکی شده است. نتایج این طرح‌ها در قالب نشریه و نیز از طریق درگاه ملی آمار قابل دسترس می‌باشد. عناوین و خلاصه اطلاعات هر یک از طرح‌های آماری اجرا شده در سال ۱۳۹۳ به شرح زیر است:

آمارگیری از نیروی کار

برنامه‌ریزی، ارزیابی و تحلیل سیاست‌های اقتصادی کشور در زمینه بازار کار، اجرای طرح آمارگیری نیروی کار را ضروری می‌سازد. هدف کلی از اجرای این طرح، شناخت ساختار و وضعیت جاری نیروی کار و تغییرات آن است. این هدف از طریق «برآورد فصلی و سالانه شاخص‌های نیروی کار»، «برآورد سالانه جمعیت‌های نیروی کار در سطح کل کشور و استان‌ها»، «برآورد تغییرات فصلی و سالانه شاخص‌های نیروی کار در سطح کل کشور» و همچنین «برآورد تغییرات سالانه شاخص‌های نیروی کار در سطح استان‌ها» تأمین می‌شود. برای اجرای این آمارگیری به ۲۳۹ هزار خانوار نمونه مراجعه و از طریق مصاحبه با خانوار و تکمیل پرسشنامه، اطلاعات مربوط به وضعیت اشتغال افراد ۱۰ ساله و بیش‌تر جمع‌آوری می‌شود. نتایج این طرح علاوه بر تأمین نیازهای بخش برنامه‌ریزی کشور در زمینه بازار کار، برای تعیین جایگاه کشور بین سایر کشورهای جهان، مورد استفاده قرار می‌گیرد. اجرای این طرح به صورت فصلی و انتشار نتایج آن به صورت فصلی و سالانه است. همچنین، اطلاعات این طرح با پرسشنامه الکترونیکی و با استفاده از تبلت جمع‌آوری می‌شود.

آمارگیری از «هزینه و درآمد خانوارهای شهری» و «هزینه و درآمد خانوارهای روستایی»

نتایج این طرح‌های آمارگیری در بررسی الگوی مصرفی خانوارهای شهری و روستایی، مطالعه روند مصرف کالاها و خدمات، ارزیابی آثار سیاست‌های اقتصادی در زمینه تأمین عدالت اجتماعی، بررسی توزیع درآمد و امکانات و تسهیلات خانوارها، مطالعه روابط متقابل ویژگی‌های اجتماعی- اقتصادی خانوارها، فراهم آوردن امکان بررسی خانوارهای زیر خط فقر کاربرد دارد. علاوه بر آن، نقش مهم نتایج این طرح‌ها در تأمین اطلاعات مورد نیاز حساب‌های ملی و منطقه‌ای، بررسی‌ها و برنامه‌ریزی‌های اقتصادی- اجتماعی کشور تأکید بر اهمیت زیاد آنها دارد. نتایج این طرح‌ها در تصمیم‌گیری‌ها، برنامه‌ریزی‌ها و پژوهش‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مورد استفاده سیاستگذاران، برنامه‌ریزان و پژوهشگران کشور قرار می‌گیرد. برای اجرای این طرح‌ها به حدود ۴۰ هزار خانوار مراجعه و از طریق مصاحبه با خانوار و تکمیل پرسشنامه، اطلاعات مربوط به خصوصیات اجتماعی- اقتصادی خانوار، هزینه‌های خوراکی و غیرخوراکی و درآمد خانوار جمع‌آوری می‌شود. در این طرح‌ها، اندازه نمونه با در نظر گرفتن خطای نسبی کمتر از ۱۰ درصد یا ضریب تغییرات کمتر از ۵ درصد، به گونه‌ای بهینه شده است که متوسط هزینه‌های کل، متوسط هزینه‌های خوراکی و دخانی، متوسط هزینه‌های غیرخوراکی و درآمد خانوارها با دقت بالا قابل برآورد باشد. همچنین همراه با ارائه نتایج طرح، «ضریب تغییرات» برآورد انواع هزینه‌های خوراکی و غیرخوراکی و درآمد خانوارها محاسبه و ارائه می‌شود. به این ترتیب کاربران نتایج می‌توانند با محاسبه بازه اطمینان برآوردها، در مورد استفاده یا عدم استفاده از آنها، آگاهانه تصمیم‌گیری کنند. هر سال تغییرات مورد نیاز در راستای بهبود طراحی و اجرای طرح، پس از مطالعات و بررسی‌های لازم و تطبیق با استانداردها و توصیه‌های بین‌المللی، توسط کارشناسان مربوطه اعمال می‌شود.

در سال ۱۳۹۳ به منظور بهبود فرایند استخراج، فرایندی با عنوان؛ پالایش داده‌ها در طرح آمارگیری از هزینه و درآمد خانوار در پایان هر فصل با رویکرد افزودن بخش‌هایی به نرم افزار ادیت موضوعی طرح و اجرا توسط استان، تعریف شد. به منظور شناسایی و رفع داده‌های پرت در استان، برنامه‌ای در نرم‌افزار نوشته شد که در استان قابلیت اجرا داشته باشد. بر این اساس تشخیص داده‌های پرت برای ۶ مورد (در ۵ بخش کلی) در نرم‌افزار طرح تعریف و توسط تحلیل‌گر سیستم برنامه‌نویسی شد و در نهایت داده‌های پرت در ۵ قالب کلی ذیل توسط کارشناسان استان بررسی شدند:

- مقدار و قیمت واحد در بخش خوراکی؛
- هزینه در بخش غیرخوراکی؛
- درآمد؛
- بعد خانوار و
- تعداد اتاق و سطح زیربنا.

به این ترتیب روش «شناسایی و رفع داده‌های پرت در استان» مؤثرترین عامل در سرعت بخشیدن به اصلاح داده‌ها شناخته شد که در نهایت منجر به مشارکت و همکاری بیشتر کارشناسان استان و کاهش زمان استخراج اطلاعات شد.

همچنین با اجرایی نمودن این فرایند، امکان استفاده از اطلاعات فصلی طرح هزینه و درآمد خانوار در محاسبه رشد ناخالص ملی فصلی (حدود ۶۰ درصد اطلاعات مورد نیاز آن از طرح آمارگیری هزینه و درآمد خانوار استخراج می‌شود) در پایان هر فصل فراهم و با توجه به استخراج نتایج به صورت فصلی، تهیه حساب‌های زودرس امکان‌پذیر شد.

آمارگیری از گذران وقت ۱۳۹۳

هدف کلی از اجرای این طرح شناخت الگوی گذران وقت و متوسط مدت زمان فعالیت‌های انجام شده افراد جامعه شهری و تغییرات آنها بر حسب بخش‌های اصلی (سطح ۱) طبقه‌بندی فعالیت‌های گذران وقت در ایران بر اساس طبقه‌بندی بین‌المللی فعالیت‌ها برای آمارهای گذران وقت^۱ است و نتایج حاصل از طرح مذکور می‌تواند منبعی برای ارائه آمارهای گذران وقت کشورمان در بین سایر کشورهای جهان قرار گیرد. بدیهی است این هدف با برآورد فصلی و سالانه شاخص‌های گذران وقت تأمین می‌شود.

طرح آمارگیری گذران وقت برای اولین بار در فصل‌های پاییز و زمستان سال ۱۳۸۷ و سپس در فصل‌های بهار و تابستان سال ۱۳۸۸ در نقاط شهری اجرا شد و سپس در طراحی مجدد آن در سال ۱۳۹۳ ضمن بهره‌مندی از تجارب اجرا در این سال‌ها، از تجربه سایر کشورها و تعاریف و طبقه‌بندی‌های بین‌المللی بهره‌گیری شد و در فصل‌های پاییز و زمستان به روش نمونه‌گیری به مورد اجرا قرار گرفت. در این آمارگیری اطلاعات خانواری مورد نیاز، از طریق مصاحبه مأمور آمارگیر با مطلع‌ترین عضو خانوار و تکمیل پرسشنامه جمع‌آوری می‌شود. اطلاعات فردی نیز به شیوه خوداظهاری از طریق تکمیل پرسشنامه، توسط هر یک از افراد ۱۵ ساله و بیشتر خانوارهای نمونه جمع‌آوری می‌شود.

برآوردهای این طرح در سطح مناطق شهری کل کشور ارائه می‌شود و نتایج حاصل از اجرا در قالب نشریه‌های فصلی و سالانه انتشار می‌یابد. در نشریه سالانه علاوه بر ارائه آمارهای مربوط به چگونگی گذران وقت افراد در طول سال، تغییرات آن نیز در فصول مختلف ارائه می‌شود و اطلاعات جمع‌آوری شده به صورت تفصیلی‌تر در اختیار کاربران قرار خواهد گرفت.

جامعه هدف این طرح، شامل تمامی افراد ۱۵ ساله و بیشتر در خانوارهای معمولی ساکن و گروهی در مناطق شهری کشور است و اعضای خانوارهای معمولی غیر ساکن و خانوارهای مؤسسه‌ای را پوشش نمی‌دهد.

آمارگیری از کارگاه‌های صنعتی ۱۰ نفر کارکن و بیشتر

هدف اصلی از طراحی و اجرای این طرح تهیه زمینه اطلاعاتی مناسب از ویژگی‌های کارگاه‌های صنعتی، جهت برنامه‌ریزی توسعه صنعتی، اتخاذ سیاست‌های اقتصادی و ارزیابی نتایج حاصل از اجرای برنامه‌های توسعه صنعتی و اعمال سیاست‌های اقتصادی است. در سال ۱۳۹۳، چهل و یکمین دوره آمارگیری از کارگاه‌های صنعتی ۱۰ نفر کارکن و بیشتر به منظور شناخت ساختار صنعتی کشور،

^۱ International Classification of Activities for Time-Use Statistics (ICATUS)

فراهم آوردن زمینه اطلاعاتی مناسب برای برنامه‌ریزی‌های توسعه صنعتی و ارزیابی نتایج اجرای این برنامه‌ها و نیز اتخاذ سیاست‌های اقتصادی صحیح، اجرا گردیده است. طرح آمارگیری از کارگاه‌های صنعتی ۱۰ نفر کارکن و بیشتر از سال ۱۳۵۱ به صورت سالانه به جز سال‌های ۱۳۵۶ و ۱۳۵۷ در سراسر کشور اجرا شده است. آمارگیری از کارگاه‌های صنعتی ۱۰ نفر کارکن و بیشتر سال ۱۳۹۲، با مراجعه به ۱۷۱۰۹ کارگاه صنعتی در سراسر کشور انجام شده است.

ذکر این نکته ضروری است که جمع‌آوری اطلاعات هر سال، پس از نهایی شدن حساب‌های مالی کارگاه‌های صنعتی امکان‌پذیر خواهد بود، لذا در این طرح، اطلاعات یک سال قبل (سال ۱۳۹۲) جمع‌آوری شده است. همچنین با استفاده از نتایج این طرح آماری، سری‌های زمانی «مقدار مصرف انرژی کارگاه‌های صنعتی ۱۰ نفر کارکن و بیشتر ۹۱-۱۳۸۴» و «مقدار پسماند صنعتی کارگاه‌های صنعتی ۱۰ نفر کارکن و بیشتر ۹۰-۱۳۸۸» در قالب دو نشریه تدوین و منتشر شد.

آمارگیری از ویژگی‌های محیط‌زیستی کارگاه‌های صنعتی ۱۰ نفر کارکن و بیشتر

هدف کلی از اجرای این طرح، ارائه مقدار پسماند و فاضلاب و شاخص‌های محیط‌زیستی کارگاه‌های صنعتی ۱۰ نفر کارکن و بیشتر به تفکیک کدهای چهار رقمی طبقه‌بندی بین‌المللی فعالیت‌های اقتصادی ویرایش سوم و استان است. جامعه هدف این طرح، تمامی کارگاه‌های صنعتی ۱۰ نفر کارکن و بیشتر است. این طرح از سال ۱۳۷۷ تا سال ۱۳۸۲ سالانه در سطح کارگاه‌های ۱۰ نفر کارکن و بیشتر تمامی استان‌های کشور، توسط مرکز آمار ایران اجرا شده و در سال ۱۳۹۳ نیز مجدداً به اجرا در آمد.

آمارگیری از معادن در حال بهره‌برداری کشور

هدف اصلی از طراحی و اجرای این طرح، تهیه اطلاعات جامع و بهنگام از ویژگی‌های معادن در حال بهره‌برداری کشور، برای برنامه‌ریزی توسعه، اتخاذ سیاست‌های اقتصادی و ارزیابی نتایج حاصل از اجرای برنامه‌های توسعه در بخش معدن می‌باشد. در طرح آمارگیری از معادن در حال بهره‌برداری کشور سال ۱۳۹۳ تمامی معادن متشکل کشور که در سال ۱۳۹۲ در حال بهره‌برداری بوده‌اند (بجز معادن شن و ماسه) سرشماری و معادن شن و ماسه به روش نمونه‌ای مورد آمارگیری قرار گرفته‌اند. از سال ۱۳۵۳ تا سال ۱۳۵۷ همه ساله بخشی از معادن با عنوان «معادن منتخب» مورد آمارگیری قرار گرفته است و نتایج آن در نشریه‌های جداگانه‌ای منتشر شده است. در سال‌های ۱۳۶۴ و ۱۳۶۵ «طرح آمارگیری از معادن تحت پوشش بخش عمومی» به اجرا در آمد و از سال ۱۳۶۷ تا کنون به استثنای سال‌های ۱۳۷۰ و ۱۳۸۴ آمارگیری از معادن کشور به‌طور سالانه انجام شده است.

آمارگیری از ویژگی‌های محیط‌زیستی معادن در حال بهره‌برداری کشور

هدف از اجرای این طرح، جمع‌آوری اطلاعات محیط‌زیستی بخش معدن به منظور ارزیابی وضعیت رایج محیط‌زیست معادن برای برنامه‌ریزی و سیاستگذاری و دستیابی به توسعه پایدار است. نشریه ویژگی‌های محیط‌زیستی معادن در حال بهره‌برداری کشور از نتایج طرح آمارگیری از معادن در حال بهره‌برداری کشور سال ۱۳۹۲، که در آن اطلاعات سال ۱۳۹۱ جمع‌آوری شده، استخراج گردیده است و در آن ویژگی‌های محیط‌زیستی معادن به تفکیک کد فعالیت و استان ارائه شده است. نشریه مذکور از سال ۱۳۸۸ استخراج و منتشر شده است.

آمارگیری از کارگاه‌های «خدمات اینترنت»

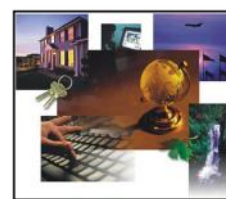
مرکز آمار ایران در راستای وظایف خود و به‌منظور تأمین داده‌های مورد نیاز برای تهیه حساب‌های ملی و منطقه‌ای، در سال ۱۳۹۳ اقدام به تهیه طرح آمارگیری از کارگاه‌های خدمات اینترنت کرده است که عملکرد این کارگاه‌ها را در سال ۱۳۹۲ نشان می‌دهد. پیش از این نیز مرکز آمار ایران در سال‌های ۱۳۸۳، ۱۳۸۷ و ۱۳۹۰، طرح آمارگیری از کارگاه‌های خدمات اینترنت را برای جمع‌آوری اطلاعات سال‌های ۱۳۸۲، ۱۳۸۶ و ۱۳۸۹ این کارگاه‌ها به‌اجرا درآورده بود. از آنجا که محاسبه و ارائه حساب‌های ملی یکی از وظایف قانونی مرکز آمار ایران است، جمع‌آوری آمار و اطلاعات مربوط به انواع هزینه‌ها و درآمدهای کارگاه‌های خدمات اینترنت به منظور پوشش آماری بخش ارتباطات امری ضروری است. هدف کلی از اجرای این طرح، تأمین داده‌های مورد نیاز تهیه حساب‌های ملی و منطقه‌ای سال ۱۳۹۲ بخش ارتباطات در فعالیت کارگاه‌های خدمات اینترنت است.

آمارگیری از «کارگاه‌های خدمات رایانه‌ای»

مرکز آمار ایران در راستای وظایف خود و به منظور تأمین داده‌های مورد نیاز برای تهیه حساب‌های ملی و منطقه‌ای، در سال ۱۳۹۳ اقدام به تهیه طرح آمارگیری از کارگاه‌های خدمات رایانه‌ای کرده است که عملکرد این کارگاه‌ها را در سال ۱۳۹۲ نشان می‌دهد. هرچند این طرح در سال ۱۳۹۲ برای تهیه جدول‌های داده-ستانده اجرا گردید اما در سال ۱۳۹۳ برای اولین بار به عنوان یکی از طرح‌های برنامه ملی آمار به اجرا در آمده است.

از آنجا که محاسبه و ارائه حساب‌های ملی یکی از وظایف قانونی مرکز آمار ایران است، جمع‌آوری آمار و اطلاعات مربوط به انواع هزینه‌ها و درآمدهای کارگاه‌های خدمات رایانه به منظور پوشش آماری بخش ارتباطات امری ضروری است. هدف کلی از اجرای این طرح، تأمین داده‌های مورد نیاز تهیه حساب‌های ملی و منطقه‌ای سال ۱۳۹۲ بخش ارتباطات در فعالیت کارگاه‌های خدمات رایانه است.

آمارگیری از «دفاتر خدمات ارتباطی»

مرکز آمار ایران در راستای وظایف خود و به‌منظور تأمین داده‌های مورد نیاز برای تهیه حساب‌های ملی و منطقه‌ای، در سال ۱۳۹۳ طرح آمارگیری از دفاتر خدمات ارتباطی را برای جمع‌آوری اطلاعات این کارگاه‌ها در سال ۱۳۹۲ انجام داد. پیش از این نیز مرکز آمار ایران در سال‌های ۱۳۸۲، ۱۳۸۷ و ۱۳۹۰، طرح آمارگیری از کارگاه‌های خدمات تلفن همراه را برای جمع‌آوری اطلاعات سال‌های ۱۳۸۱، ۱۳۸۶ و ۱۳۸۹ این کارگاه‌ها به‌اجرا درآورده بود. این کارگاه‌ها در ابتدا فقط به ارائه خدمات تلفن همراه مشغول بودند. اما در ادامه کار خود، فعالیت‌های دیگری مانند خدمات تلفن ثابت، خدمات پستی، خدمات پست بانک و موارد دیگر را برعهده گرفتند. به

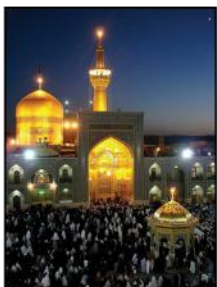
طوری که نام آنها در حال حاضر به «دفاتر خدمات ارتباطی» تغییر کرده است. از آنجا که محاسبه و ارائه حساب‌های ملی یکی از وظایف قانونی مرکز آمار ایران است، جمع‌آوری آمار و اطلاعات مربوط به انواع هزینه‌ها و درآمدهای دفاتر خدمات ارتباطی به منظور پوشش آماری بخش ارتباطات امری ضروری است. هدف کلی از اجرای این طرح، تأمین داده‌های مورد نیاز تهیه حساب‌های ملی و منطقه‌ای سال ۱۳۹۲ بخش ارتباطات در فعالیت دفاتر خدمات ارتباطی است.

آمارگیری از «دستمزد نیروی انسانی شاغل در طرح‌های عمرانی»، «کرایه ماشین آلات منتخب مورد استفاده در طرح‌های عمرانی» و «قیمت مصالح ساختمانی»

سه طرح فوق، اولین بار در سال ۱۳۶۵ توسط مرکز آمار ایران تهیه و در همه استان‌های کشور به صورت فصلی اجرا و نتایج آن به صورت نشریه‌های شش‌ماهه و سالانه منتشر شد. هدف از اجرای این آمارگیری‌ها، برآورد هزینه طرح‌های عمرانی و پرداخت هزینه آنها، بررسی روند تغییر قیمت‌ها و عوامل مؤثر بر افزایش آنها به منظور کنترل قیمت‌ها است. جمع‌آوری اطلاعات دو طرح آمارگیری از «دستمزد نیروی انسانی شاغل در طرح‌های عمرانی» و «کرایه ماشین‌آلات منتخب مورد استفاده در طرح‌های عمرانی» از طریق اینترنت و اطلاعات طرح آمارگیری از «قیمت مصالح ساختمانی مورد نیاز طرح‌های عمرانی» از طریق مصاحبه و با استفاده از دستگاه تبلت صورت می‌گیرد. نتایج حاصل از این طرح‌ها، شش‌ماه یک‌بار منتشر می‌شود.

آمارگیری از گردشگران ملی

هدف کلی از اجرای این طرح، تهیه آمار و اطلاعات مربوط به گردشگری خانوارهای کشور است. در سال ۱۳۸۷ به دلیل فقدان آمارهای رسمی قابل اعتماد در زمینه گردشگری از یک سو و نیاز برنامه‌ریزان از سوی دیگر، اولین اجرای این طرح صورت گرفت. در این طرح با مراجعه به خانوارهای مشخص شده در نمونه و مصاحبه با افراد مطلع، اطلاعاتی در مورد ویژگی‌های سفر از جمله تعداد سفر، نوع سفر (با اقامت شبانه و بدون اقامت شبانه)، هدف اصلی سفر (دیدار بستگان و دوستان، گردش و تفریح، درمان، آموزش، زیارت و ...)، نوع اقامتگاه گردشگران (منزل بستگان و آشنایان، اقامتگاه‌های عمومی، چادر و کمپ شخصی و ...)، هزینه‌های سفر و ... جمع‌آوری می‌شود. این طرح در سال ۱۳۸۷ در چهار مرحله، (بهار، تابستان، پاییز و زمستان) و در سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۳ در دو مرحله (تابستان و پاییز) اجرا شده و نتایج حاصل در سطح کل کشور منتشر می‌شود.

آمارگیری از فعالیتهای تحقیق و توسعه

طرح آمارگیری از کارگاههای دارای فعالیت تحقیق و توسعه توسط مرکز آمار ایران به منظور سنجش و اندازه‌گیری شاخص‌های علم و فناوری از سال ۱۳۷۶ به صورت هر دو سال یک بار و از سال ۱۳۸۸ به صورت سالیانه اجرا شده است. این طرح در سال ۱۳۹۳ طی ماه‌های دی و بهمن با مراجعه به مراکز و مؤسسات تحقیقاتی، کارگاه‌های صنعتی ۵۰ نفر کارکن و بیشتر دارای بخش تحقیق و توسعه و دانشگاه‌ها (بجز دانشگاه‌های علمی کاربردی)، همچنین واحدهای جامع، بسیار بزرگ و بزرگ دانشگاه آزاد اسلامی انجام شد. هدف از اجرای این طرح به دست آوردن اطلاعات مربوط به تعداد محققان، تعداد پروژه‌های تحقیقاتی به تفکیک نوع پروژه و وضعیت اجرا، هزینه‌های تحقیق و توسعه و ارزش سرمایه‌گذاری در این بخش برای تأمین نیازهای برنامه‌ریزان است. نتایج حاصل از اجرای طرح در سطح استان و به طور سالانه منتشر می‌شود و در تدوین گزارش‌های ملی از سوی مراجع زیر مورد استفاده قرار می‌گیرد.

- مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی؛
- شورای عالی انقلاب فرهنگی؛
- معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری و
- وزارت علوم، تحقیقات و فناوری.

آمارگیری از فعالیتهای فرهنگی خانوار

بر اساس استانداردهای بین‌المللی، سازمان یونسکو و تجربیات کشورهای توسعه یافته در اجرای طرح‌های آمارگیری از فعالیتهای فرهنگی، هنری و ورزشی خانوار، مرکز آمار ایران اجرای طرح آمارگیری از فعالیتهای فرهنگی خانوار را در دستور کار قرار داد. اهمیت شناخت و سنجش فرهنگ عمومی در شکوفایی و توسعه جامعه ایجاب می‌نماید تا نظام آماری منسجم و پویایی در این بخش استقرار یافته، تولید و انتشار آمار و اطلاعات مورد نیاز برنامه‌ریزان در دستور کار قرار گیرد. طرح مذکور به منظور ترسیم تصویری جامع از وضعیت فعالیتهای فرهنگی کشور، برای اولین بار توسط مرکز آمار ایران در فروردین ماه سال ۱۳۹۳ اجرا شد. با استمرار این طرح، شناخت شاخص‌ها و روند تغییرات فرهنگی در گذر زمان میسر می‌گردد.

آمارگیری از کارگاه‌های عمده‌فروشی و خرده‌فروشی لوازم خانگی

به دلیل لزوم اطلاع از سهم این بخش در تولید ناخالص ملی و ارتباط با اهدافی نظیر محاسبه برآورد ارزش ستانده، برآورد ارزش افزوده، برآورد میزان هزینه‌های مصارف واسطه‌ای، حجم اشتغال، تشکیل سرمایه ثابت، بررسی حجم مبادلات و آگاهی از میزان خرید و فروش کالاها به تفکیک تولید داخل و خارج از اهداف مهم این طرح می‌باشند. این طرح آمارگیری برای استفاده در برنامه‌ریزی‌های اقتصادی در بهمن سال ۱۳۹۳ و برای اولین بار فقط در سطح عمده‌فروشی و خرده‌فروشی لوازم خانگی به اجرا در آمد.

فعالیت پرورش دام یکی از زیربخش‌های بسیار با اهمیت بخش کشاورزی به حساب می‌آید که حدود ۲۸ درصد از ارزش بخش کشاورزی بر اساس قیمت‌های جاری را به خود اختصاص می‌دهد. این فعالیت به عنوان تأمین کننده بخش عمده مواد پروتئینی شامل گوشت و لبنیات مورد نیاز جامعه، علاوه بر نقشی که در امنیت غذایی جامعه دارد، فراهم‌کننده بخش زیادی از مواد اولیه مورد نیاز صنایع کشور از جمله صنایع لبنی، چرم و نساجی نیز می‌باشد. به رغم اهمیت فعالیت دامپروری، متأسفانه خلاءهای آماری زیادی در این زمینه وجود دارد. جامعه دامپروری ایران در قالب میلیون‌ها واحد دامداری در اقصی نقاط کشور پراکنده است و غالباً به صورت سنتی و در چارچوب اقتصاد معیشتی خانوارهای روستایی، فعالیت می‌کند. با توجه به وسعت و پراکندگی واحدهای دامداری کشور، طرح نمونه‌گیری پیچیده دو مرحله‌ای در مرکز آمار ایران تهیه شد. این طرح پس از آماده‌سازی، در زمستان سال ۱۳۹۳ به مرحله اجرا درآمد. هدف از اجرای این طرح، برآورد اطلاعات آماری مورد نیاز از فعالیت دامپروری برای زمان آماری مورد نظر در سطح استان‌های کشور شامل «تعداد بهره‌برداران دام»، «جنس، سن، سواد و شغل اصلی بهره‌برداران دارای دام حقیقی»، «تعداد انواع دام بر حسب سن و جنس»، «تغییرات تعداد انواع دام»، «مقدار تولید شیر، پشم، مو و کرک و تعداد دام برای کشتار»، «مدت استفاده دام سبک از مرتع»، «مقدار مصرف انواع خوراک دام در تغلیف دستی»، «هزینه‌های جاری»، «هزینه‌های سرمایه‌ای»، «ارزش هر واحد از تولیدات شامل شیر به تفکیک نوع دام، دام کشتاری به تفکیک نوع دام، پشم گوسفند و کرک و موی بز»، «سایر دریافته‌ها»، «متوسط تعداد شاغلان بدون مزد و حقوق و با مزد و حقوق به تفکیک تمام وقت و پاره وقت»، «خصوصیات جمعیتی خانوارهای بهره‌بردار دارای دام و متوسط روز کار و ساعت کار آنان در شبانه‌روز به تفکیک فصل» بوده است. این طرح آمارگیری به صورت همزمان در بیش از ۳۰۰۰ آبادی و شهر و با مراجعه به حدود ۴۱ هزار بهره‌بردار در سراسر کشور به اجرا درآمد.

جمع‌آوری اطلاعات «قیمت و اجاره مسکن در نقاط شهری کشور» و «قیمت و اجاره مسکن در شهر تهران»

هدف از اجرای این طرح‌ها، برآورد متوسط قیمت خرید و فروش قطعی و نیز اجاره بهای یک متر مربع زیربنای واحدهای مسکونی در سطح مناطق شهرداری شهر تهران و سایر نقاط شهری کشور در هر فصل و سطوح جغرافیایی و دوره‌های زمانی مختلف است. نتایج حاصل از این طرح‌ها، اطلاعات مورد نیاز برای برنامه‌ریزی در زمینه مسکن را در اختیار برنامه‌ریزان و سیاستگذاران قرار می‌دهد. طی سال‌های ۸۲-۱۳۷۰ و ۸۸-۱۳۸۷ طرح‌های آمارگیری فوق توسط مرکز آمار ایران و چند سال توسط وزارت مسکن و شهرسازی اجرا شد. از سال ۱۳۸۸ شیوه جمع‌آوری اطلاعات تغییر یافته، به گونه‌ای که اطلاعات این طرح‌ها از طریق سامانه ثبتی مدیریت املاک و

مستغلات کشور کسب می‌شود. نتایج حاصل از اجرای طرح جمع‌آوری اطلاعات قیمت و اجاره مسکن در شهر تهران به صورت فصلی و نتایج حاصل از اجرای طرح جمع‌آوری اطلاعات قیمت و اجاره مسکن در نقاط شهری کشور، هر شش ماه یکبار منتشر می‌شود.

جمع‌آوری اطلاعات پروانه‌های ساختمانی صادره شده توسط شهرداری‌های کشور

طرح جمع‌آوری اطلاعات پروانه‌های ساختمانی صادر شده توسط شهرداری‌های کشور، با هدف اصلی تعیین میزان ساخت‌وساز ساختمان در نقاط شهری کشور و نیز تعیین برخی مشخصات آنها از سال ۱۳۵۸ به اجرا گذاشته شده است. نتایج حاصل از این طرح، نیاز برنامه‌ریزان شهری به آمار و اطلاعات در بخش ساختمان و مسکن را با استفاده از جمع‌آوری برخی اطلاعات ثبت شده در پروانه‌های ساختمانی، تأمین می‌کند. تا تابستان ۱۳۹۳ اطلاعات پروانه‌های ساختمانی پس از ارسال توسط شهرداری‌ها، در معاونت برنامه‌ریزی استانداری‌ها، داده‌آمایی و به صورت فایل به مرکز آمار ایران ارسال می‌شد، در تابستان ۱۳۹۳ سامانه جمع‌آوری اطلاعات پروانه‌های ساختمانی در مرکز آمار ایران راه‌اندازی شد که تمامی شهرداری‌های کشور با ورود به این سامانه، اطلاعات پروانه‌های ساختمانی صادر شده در هر ماه را در آن وارد می‌نمایند. دوره انتشار این اطلاعات از سال ۱۳۵۸ سالانه، از سال ۱۳۷۷ تا سال ۱۳۸۸ سالانه و شش‌ماهه و از سال ۱۳۸۹ سالانه، شش‌ماهه و فصلی است.

جمع‌آوری آمار کشتار دام کشتارگاه‌های کشور

طرح جمع‌آوری آمار کشتار دام کشتارگاه‌های کشور از سال ۱۳۴۷ تا کنون همه‌ساله اجرا و نتایج آن منتشر شده است. هدف از اجرای این طرح جمع‌آوری و ارائه آمار و اطلاعات ضروری برای برنامه‌ریزی، سیاست‌گذاری، تحقیق، کنترل و هدایت عملیات اجرایی در زمینه فعالیت کشتار دام در کشتارگاه‌های کشور است. اطلاعات آماری به‌دست آمده به منظور محاسبه عرضه سرانه گوشت قرمز، تخمین برخی از اقلام آماری مرتبط با کشتار دام از قبیل پوست، روده و ...، تأمین نیازهای آماری حساب‌های اقتصادی و وضعیت مراتع کشور مورد استفاده قرار می‌گیرد. داده‌های این طرح، ماهانه از طریق ارسال پرسشنامه به تمامی کشتارگاه‌های رسمی تحت پوشش شبکه دامپزشکی کشور تکمیل و توسط آنها جمع‌آوری می‌گردد و نتایج حاصل از آن به‌طور سالانه منتشر می‌شود.

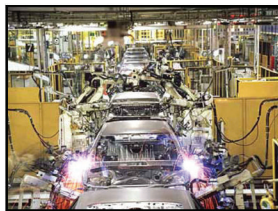
آمارگیری از «قیمت کالاها و خدمات مصرفی خانوارهای شهری»، «قیمت کالاها و خدمات مصرفی خانوارهای روستایی» و «اجاره بهای واحدهای مسکونی استیجاری»

سه طرح آمارگیری فوق به منظور محاسبه شاخص‌های قیمت کالاها و خدمات مصرفی خانوارهای شهری و روستایی و نیز قیمت اجاره بهای واحدهای مسکونی استیجاری به صورت ماهانه در سطح کشور اجرا می‌شوند. نتایج حاصل در محاسبه نرخ تورم به کار رفته و به صورت ماهانه و سالانه منتشر می‌شود.

آمارگیری از قیمت نهاده‌های ساختمان‌های مسکونی شهر تهران

به منظور محاسبه شاخص قیمت تولیدکننده بخش ساختمان‌های مسکونی شهر تهران این طرح از سال ۱۳۸۸ اجرا شده است. این طرح از شش ماهه دوم سال ۱۳۹۱ به صورت فصلی اجرا می‌شود و از فصل زمستان ۱۳۹۲ به روش الکترونیکی^۱ انجام شده است.

آمارگیری از قیمت و مقدار تولیدکننده بخش صنعت

از سال ۱۳۷۴ برای اولین بار طرح آمارگیری از قیمت تولیدکننده بخش صنعت به منظور تهیه شاخص قیمت مربوط به آن، به صورت ماهانه در ۳۰ استان کشور (بجز استان کهگیلویه و بویراحمد) به طور منظم به اجرا در آمده است. شاخص‌های مربوط به این طرح تا شش ماهه اول سال ۱۳۹۱، به صورت ماهانه و سالانه منتشر شد. پس از آن به دلیل اجرای فصلی طرح، نتایج آن نیز به صورت فصلی و سالانه منتشر می‌شود. این طرح از فصل پاییز ۱۳۹۲ به روش الکترونیکی اجرا شده است. طرح آمارگیری از مقدار تولیدکننده بخش صنعت به منظور تأمین نیاز حساب‌های فصلی، از سال ۱۳۸۸ همراه با طرح آمارگیری از قیمت تولیدکننده محصولات صنعتی اجرا می‌شود.

آمارگیری از قیمت و مقدار تولیدکننده بخش معدن

در سال ۱۳۸۱ همزمان با تغییر سال پایه شاخص‌های قیمت موجود، مرکز آمار ایران اقدام به گسترش شاخص‌های قیمت تولیدکننده نمود و شاخص قیمت تولیدکننده بخش معدن را برای اولین بار محاسبه کرد. این طرح در ابتدا فصلی و سپس ماهانه اجرا شد و نتایج آن تا شش ماهه اول سال ۱۳۹۱ به صورت ماهانه منتشر شد. پس از آن به دلیل سیاست‌های اتخاذ شده از سوی مرکز، اجرا به صورت

¹ Paperless

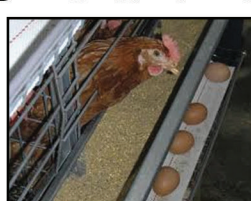
فصلی بوده و شاخص‌های مرتبط به صورت فصلی و نیز سالانه منتشر می‌شوند. این طرح از فصل پاییز ۱۳۹۲ به روش الکترونیکی اجرا شده است. همچنین طرح آمارگیری از مقدار تولیدکننده بخش معدن به منظور تأمین نیاز حساب‌های فصلی، از سال ۱۳۸۸ همراه با طرح آمارگیری از قیمت تولیدکننده بخش معدن اجرا می‌شود.

آمارگیری از متوسط قیمت فروش محصولات و هزینه خدمات کشاورزی در مناطق روستایی کشور

اجرای این طرح از سال ۱۳۵۳ همراه با اجرای طرح آمارگیری از قیمت خرده‌فروشی کالاها و خدمات مورد مصرف خانوارهای روستایی کشور آغاز شد و با توجه به سوابق و تجارب حاصله از چندین سال آمارگیری، از سال ۱۳۸۵ تعداد اقلام آماری محصولات زراعی، باغی و دامی به ۱۲۰، خدمات ماشینی به ۱۱ و خدمات نیروی انسانی به ۱۳ قلم افزایش یافت به گونه‌ای که این طرح با قیمت‌گیری از ۱۴۴ قلم محصول و خدمت کشاورزی به مورد اجرا گذاشته می‌شود. همچنین اجرای آمارگیری طرح از شش‌ماهه به فصلی تغییر یافت. در سال ۱۳۸۹ مرکز نسبت به اخذ اطلاعات مقادیر تولید محصولاتی که تولید شده ولی به فروش نرسیده‌اند نیز اقدام نمود. در سال ۱۳۹۱ به منظور افزایش کیفیت اجرای طرح، امکان درج مشخصات خاص در پرسشنامه ایجاد شد. در این سال، روش جمع‌آوری از کاغذی به الکترونیکی تغییر یافت که این مهم پس از صرف ساعت‌ها کار کارشناسی (موضوعی و سیستمی) در سال ۱۳۹۲، به شکلی که هم‌اکنون در سامانه یکپارچه جمع‌آوری الکترونیکی داده‌ها (سیجاد) وجود دارد، صورت می‌گیرد.

آمارگیری از قیمت تولیدکننده محصولات مرغداری‌های صنعتی کشور

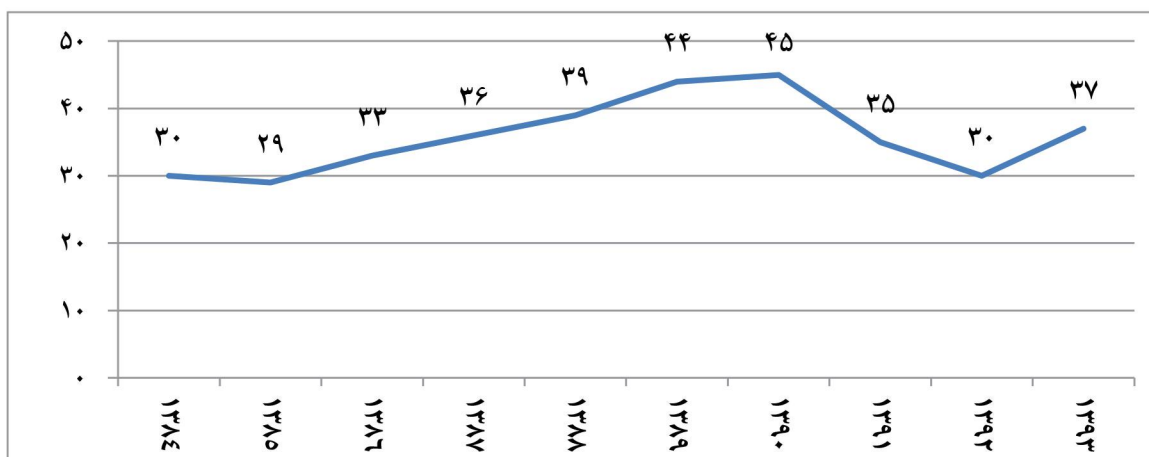
این طرح از سال ۱۳۸۸ در ۳۰ استان کشور به منظور محاسبه شاخص قیمت تولیدکننده محصولات مرغداری‌های صنعتی، به صورت فصلی اجرا شده است. طرح یاد شده از سال ۱۳۹۰ به علت جدا شدن استان البرز از تهران، در سطح ۳۱ استان اجرا شده است. شاخص‌های حاصل از نتایج این طرح به صورت فصلی و سالانه منتشر می‌شود. این طرح از فصل پاییز ۱۳۹۲ به روش الکترونیکی اجرا شده است.

آمارگیری از قیمت تولیدکننده گاوداری‌های صنعتی کشور

از سال ۱۳۸۱، همزمان با تغییر سال پایه شاخص‌های قیمت، طرح فوق در ۳۰ استان کشور (۳۱ استان از سال ۱۳۹۰) به صورت فصلی اجرا شده است. شاخص‌های حاصل از نتایج این طرح به صورت فصلی و سالانه منتشر می‌شود. این طرح از فصل پاییز ۱۳۹۲ به روش الکترونیکی اجرا شده است.

جمع‌آوری اطلاعات (آمارگیری و ثبتی) بخش‌های «خدمات حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات»، «خدمات واسطه‌گری‌های مالی (بیمه)»، «خدمات املاک، مستغلات و سایر فعالیت‌های کسب و کار»، «خدمات سایر فعالیت‌های عمومی، اجتماعی و شخصی» و «خدمات نگهداری و تعمیر وسایل نقلیه موتوری غیر مسافری و لوازم شخصی و خانگی»

طرح‌های آمارگیری فوق به منظور محاسبه شاخص قیمت تولیدکننده بخش خدمات از سال ۱۳۸۸ به صورت دوره‌های ماهانه در ۳۱ استان کشور به اجرا در آمده‌اند و سپس با در نظر گرفتن برخی ملاحظات از شهریور ماه ۱۳۹۱ اجرای این طرح‌ها به دوره‌های فصلی تغییر یافت. نتایج به دست آمده از اجرای این طرح‌ها به همراه اطلاعات بخش‌های «خدمات آموزش»، «خدمات بهداشت» و «خدمات هتل و رستوران» (با استفاده از نتایج طرح آمارگیری از قیمت شهری)، برای محاسبه شاخص قیمت تولیدکننده بخش‌های خدمات در سطح کشور بر حسب سال پایه ۱۳۹۰=۱۰۰ استفاده شده‌اند.

شکل ۱_ نمودار تعداد طرح‌های آمارگیری اجرا شده توسط مرکز آمار ایران طی سال‌های ۱۳۸۴-۹۳

❖ تهیه حساب‌های ملی، منطقه‌ای و اقماری

مرکز آمار ایران بر اساس ماده ۳ قانون مرکز آمار ایران و نیز در راستای اجرای ماده ۵۴ قانون پنجم توسعه کشور مبنی بر مرجعیت رسمی برای تهیه، اعلام و انتشار آمارهای رسمی، مسئولیت تهیه حساب‌های ملی، منطقه‌ای و جدول‌های داده- ستانده را به عهده دارد. همچنین به منظور حفظ سازگاری تعاریف، مفاهیم و روش‌های محاسباتی مورد استفاده در حساب‌های بخشی و اقماری با حساب‌های اصلی نظام حساب‌های ملی^۱ - ۲۰۰۸، اقدام به تهیه برخی از حساب‌های اقماری شامل حساب ملی سلامت و فناوری اطلاعات و ارتباطات کرده است. در ادامه به فعالیت‌های انجام شده در این زمینه اشاره می‌شود.

¹ The System of National Accounts (SNA)- 2008

حساب‌های ملی تفصیلی به قیمت‌های جاری و ثابت (قطعی)

هدف از تهیه آمار حساب‌های ملی فراهم‌کردن شاخص‌های اقتصادی کلیدی نظیر محصول ناخالص داخلی^۱، ارزش افزوده رشته فعالیت‌های اقتصادی، رشد اقتصادی، رشد بخش‌های مختلف اقتصادی، محصول ناخالص داخلی سرانه، درآمد سرانه، مصرف نهایی خصوصی و دولتی، تشکیل سرمایه ثابت ناخالص و ... است که برای ارزیابی عملکرد اقتصادی کشور در یک دوره زمانی یک‌ساله مورد استفاده قرار می‌گیرد. مرکز آمار ایران همانند ۹۰ درصد کشورهای جهان، که در آنها آمار حساب‌های ملی توسط سازمان‌های آماری تهیه و اعلام می‌شود، از سال ۱۳۷۰، سالانه و به طور رسمی، اقدام به انتشار آمارهای مزبور کرده است. نتایج قطعی و تفصیلی حساب‌های ملی سال ۱۳۹۱ به تفکیک ارزش افزوده ۷۲ رشته فعالیت اقتصادی و اجزای تقاضای نهایی تهیه شده است.

حساب‌های منطقه‌ای

هدف از تهیه آمار حساب‌های منطقه‌ای، اندازه‌گیری محصول ناخالص داخلی ۳۱ استان^۲ کشور و ارزش افزوده فعالیت‌های اقتصادی است. محصول ناخالص داخلی سرانه استان‌ها که از آمار حساب‌های منطقه‌ای قابل محاسبه است یکی از شاخص‌های اندازه‌گیری میزان توسعه‌یافتگی استان‌ها بوده و ابزار مهمی برای برنامه‌ریزی و سیاستگذاری‌های اقتصادی در سطح استان‌ها به‌شمار می‌رود. اولین نتایج حساب‌های منطقه‌ای برای ۳۰ استان کشور برای سال ۱۳۷۹ در سال ۱۳۸۲ منتشر شد و از آن به بعد حساب‌های فوق هر ساله با همکاری دفتر آمار و اطلاعات استانداری‌های کشور تهیه و منتشر می‌شود. حساب‌های منطقه‌ای سال ۱۳۹۱ برای همه استان‌ها به تفکیک ۷۲ رشته فعالیت در سال ۱۳۹۳ تهیه شده است.

حساب‌های ملی فصلی

هدف از تهیه آمار حساب‌های فصلی، اندازه‌گیری محصول ناخالص داخلی، ارزش افزوده بخش‌های مختلف اقتصادی، مصرف نهایی خصوصی، مصرف نهایی دولتی، تشکیل سرمایه ثابت، رشد اقتصادی، رشد ارزش افزوده بخش‌های اقتصادی و رشد اجزای تقاضای نهایی به صورت فصلی است. تهیه آمارهای حساب‌های فصلی به منظور بررسی آثار سریع سیاستگذاری‌های دولت در رشد اقتصادی و رشد بخش‌های مختلف اقتصادی، ضرورت دارد. حساب‌های ملی فصلی که تا سال ۱۳۸۵ با استفاده از آمار سالانه حساب‌های ملی و شاخص‌های فصلی تهیه می‌شد، برای سال‌های ۱۳۸۶ تاکنون به شیوه‌ای جدید و مستقل از آمار حساب‌های ملی محاسبه گردیده است. در سال ۱۳۹۳، حساب‌های ملی فصلی تا پاییز ۱۳۹۳ به قیمت‌های ثابت و جاری محاسبه شده و بر این اساس نرخ رشد اقتصادی مقدماتی نیز تهیه شده است.

¹ Gross Domestic Product (GDP)

² Gross regional domestic product (GRDP)

محاسبه ارزش افزوده فصلی به قیمت‌های ثابت

در راستای تهیه حساب‌های ملی فصلی و بر اساس توصیه‌های بین‌المللی موجود، یکی از بهترین روش‌های تهیه ارزش افزوده به قیمت‌های ثابت، استفاده از شاخص‌های مقدار می‌باشد. نیاز به شاخصی که گویای دقیق تغییرات تولید یک رشته‌فعالیت باشد از یک طرف و عدم دسترسی به اطلاعات تولید به صورت ثبتي از سوی دیگر، همچنین در نظر گرفتن امکانات موجود در مرکز آمار منجر به این شد که از سال ۱۳۸۸، در طرح‌های آمارگیری از قیمت تولیدکننده بخش‌های صنعت و معدن و نیز طرح آمارگیری از متوسط قیمت فروش محصولات و هزینه خدمات کشاورزی، همزمان آمارگیری از مقدار تولید بخش‌های مذکور نیز گنجانده شود. نتایج حاصل از اطلاعات این طرح‌ها، پس از انجام اصلاحات و تکمیل داده‌های مورد نیاز و برقراری هماهنگی‌های لازم با شاخص‌های قیمت، مورد محاسبه قرار گرفته و نتایج آن به صورت فصلی و بر اساس سال پایه ۱۳۹۰، در محاسبه ارزش افزوده فصلی به قیمت‌های ثابت بخش‌های کشاورزی، سایر معادن و صنعت مورد استفاده قرار گرفته است. نتایج حاصله به صورت مستقل از حساب‌های فصلی نیز، از سال آینده در دسترس متقاضیان قرار خواهد گرفت.

آمار واردات و صادرات گمرک بر حسب طبقه‌بندی‌های بین‌المللی

آمار تفصیلی سالانه و فصلی واردات و صادرات که برای استفاده در تهیه حساب‌های ملی از گمرک جمهوری اسلامی ایران دریافت می‌شود، بر حسب طبقه‌بندی بین‌المللی نظام هماهنگ شده^۱ تنظیم شده است. آمار فوق برای تأمین نیازهای برخی از دستگاه‌های اجرایی از جمله گمرک جمهوری اسلامی ایران و وزارت صنعت، معدن و تجارت بر حسب طبقه‌بندی‌های بین‌المللی استاندارد رشته فعالیت‌ها^۲ و محوری محصولات^۳ طبقه‌بندی می‌شود. این فعالیت که در گذشته به صورت سالانه برای سال‌های ۱۳۷۸، ۱۳۷۹ و ۱۳۸۰ انجام و پس از آن متوقف شده بود در سال ۱۳۸۸ مجدداً آغاز شد و به صورت فصلی برای سال‌های ۱۳۸۰ الی ۱۳۸۸ تهیه شد. این فعالیت به صورت مستمر در سال‌های بعد نیز ادامه یافته و در سال ۱۳۹۳ نیز آمار فوق تا پاییز سال ۱۳۹۳ و به تفکیک چهار فصل تهیه شده است.

جدول‌های داده - ستانده سال ۱۳۹۰

جدول‌های داده - ستانده به عنوان یک ابزار فنی هم دارای محتوای غنی آماری است و هم به عنوان یک روش، کاربردهای متنوعی در زمینه انواع تحلیل‌های اقتصادی دارد. این جدول‌ها مهم‌ترین وسیله برای تهیه حساب‌های ملی است که خلاصه‌ای از سه روش تولید،

^۱ Harmonized Commodity Description and Coding System (HS)

^۲ International Standard Industrial Classification of All Economic Activities (ISIC)

^۳ Central Product Classification (CPC) Ver.2

تقاضای نهایی و درآمد برای محاسبه محصول ناخالص داخلی را ارائه می‌دهد. نخستین جدول‌های داده-ستانده آماری که توسط مرکز آمار ایران تهیه شد، جدول‌های سال ۱۳۶۵ با ابعاد تفصیلی ۱۷۲ در ۱۷۲ است. جدول‌های بعدی داده-ستانده برای اقتصاد ایران توسط مرکز آمار ایران در سال‌های ۱۳۷۰ و ۱۳۸۰ تهیه، تدوین و منتشر شد. با توجه به اینکه تهیه جدول‌های داده-ستانده آماری به طور سالانه و با تفصیل زیاد، نیازمند منابع آماری گسترده، مستلزم صرف هزینه و نیروی انسانی زیادی است، معمولاً تهیه این نوع جدول‌ها هر ۱۰ سال یک بار انجام می‌گیرد. مرکز آمار ایران با توجه به اهمیت و نقش جدول‌های داده-ستانده در نظام اقتصادی و تصمیم‌گیری کشور و در راستای انجام وظایف قانونی خود تهیه جدول‌های داده-ستانده سال ۱۳۹۰ را در دستور کار خود قرار داد. مراحل مطالعاتی این فعالیت از سال ۱۳۹۱ آغاز شد و در سال‌های ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳ به عنوان پیش‌نیاز انجام محاسبات، اطلاعات مورد نیاز با اجرای ۱۰۵ طرح جامع و تفصیلی گردآوری شد. همچنین اطلاعات هزینه و درآمد حدود ۵۰۰ دستگاه دولتی، شرکت و سازمان بزرگ، در تفصیلی‌ترین حد ممکن به شیوه ثبتي جمع‌آوری و مورد بررسی قرار گرفت.

علاوه بر این در سال ۱۳۹۳، بر اساس نیاز اعلام شده توسط برنامه‌ریزان اقتصادی و تهیه‌کنندگان پیش‌نویس برنامه ششم توسعه، مرکز آمار ایران تهیه جدول بهنگام شده داده-ستانده سال ۱۳۹۰ را در دستور کار خود قرار داد. این جدول به شیوه راس تعدیل شده و با پایه قراردادادن جدول داده-ستانده سال ۱۳۸۰، نتایج حساب‌های ملی سال ۱۳۹۰، نتایج برخی از طرح‌های آماری جامع و تفصیلی ویژه داده-ستانده آماری سال ۱۳۹۰، از جمله طرح آمارگیری از کارگاه‌های صنعتی ۱۰ نفر کارکن و بیشتر و اطلاعات دستگاه‌های اجرایی و سازمان‌های منتخب که به صورت ثبتي جمع‌آوری شده بود، محاسبه و در اختیار متقاضیان قرار گرفت. لازم به توضیح است جدول مذکور با ابعاد ۷۱ در ۷۱ رشته فعالیت و با فرض تکنولوژی بخش تهیه شده است.

حساب‌های ملی سلامت

حساب‌های تفصیلی بخشی و حساب‌های اقماری حساب‌هایی هستند که در نظام حساب‌های ملی ۱۹۹۳ و ۲۰۰۸ مصوب نهادهای بین‌المللی شامل بخش آمار سازمان ملل، بانک جهانی، صندوق بین‌المللی پول و سازمان همکاری اقتصادی و توسعه، در کنار حساب‌های اصلی نظام حساب‌های ملی با هدف ارائه تصویر کامل‌تری از اقتصاد و بخش مرتبط با آن پیش‌بینی شده است. حساب‌های ملی سلامت یکی از حساب‌های بخشی است که تهیه و تدوین آن، توسط سازمان بهداشت جهانی تأکید شده است تا اطلاعات تفصیلی حاصل از آن ابزار مناسبی را برای سیاستگذاران و برنامه‌ریزان بخش سلامت فراهم کند. آمار و اطلاعات مربوط به گردش مالی نظام سلامت که از حساب‌های ملی سلامت حاصل می‌شود، ابزار مهمی را در دسترس قرار می‌دهد که از طریق آن امکان نظارت بر هزینه‌های صرف شده در بخش بهداشت و درمان و نیز امکان لازم برای سنجش و ارزیابی عملکرد بخش بهداشت و درمان و مقایسه آن با کشورهای مختلف فراهم می‌شود و دقت و توانایی سیاستگذاری و تصمیم‌گیری برای این بخش افزایش می‌یابد. در کشور ما، این حساب‌ها برای اولین بار در سال ۱۳۸۰ بنا به درخواست و تأمین اعتبار سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور توسط مرکز آمار ایران و با همکاری وزارت بهداشت،

درمان و آموزش پزشکی تهیه و منتشر شد و در مرحله دوم بنا به درخواست وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و تأمین اعتبار این وزارتخانه برای سال‌های ۱۳۸۱ الی ۱۳۸۷ تهیه و منتشر شد. تهیه حساب‌های ملی سلامت سال‌های ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۰ در سطح کل کشور بنا بر درخواست وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در سال ۱۳۹۲ در دستور کار مرکز آمار قرار گرفت و پس از انجام مقدمات آن، در سال ۱۳۹۳ محاسبه و نهایی شده و نتایج آن در درگاه ملی آمار قرار گرفت.

حساب‌های اقماری فناوری اطلاعات و ارتباطات^۱

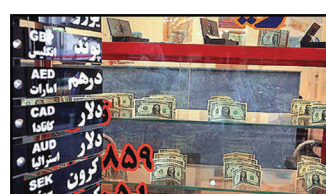
صنعت فناوری اطلاعات و ارتباطات موجب بهبود عملکرد تمامی بخش‌های اقتصادی شده است بنابراین در اقتصاد مدرن از اهمیت خاصی برخوردار است. در ایران نیز این صنعت یکی از اجزای مهم اقتصاد ملی را تشکیل می‌دهد. علی‌رغم نقش مهمی که بخش فناوری اطلاعات و ارتباطات در اقتصاد جهانی و ایران دارد، به صورت شفاف و قابل پیگیری در طبقه‌بندی بین‌المللی فعالیت‌های اقتصادی تعریف نشده است؛ بنابراین بر اساس توصیه سیستم حساب‌های ملی ۱۹۹۳ و ۲۰۰۸ برای سنجش چنین بخش‌های اقتصادی تهیه حساب‌های اقماری بر اساس استانداردها و تعاریف بین‌المللی ضرورت می‌یابد. با توجه به اهمیت این بخش، مرکز آمار ایران برای نخستین بار اقدام به تهیه حساب‌های مزبور کرد. پس از مطالعات لازم، اطلاعات مورد نیاز از طریق ۲۰ طرح آمارگیری و ۴۰ طرح ثبتی گردآوری شده و پس از بررسی‌های لازم، تکمیل اطلاعات و انجام اصلاحات لازم، نتایج آن منتشر و از طریق سایت پژوهشکده آمار در دسترس قرار گرفته است.

شناسایی و سنجش وجوه اقتصادی بنیاد مستضعفان انقلاب اسلامی در اقتصاد ایران

یکی از ویژگی‌های منحصر به فرد حساب‌های ملی، امکان تعمیم محاسبات و روش‌ها در سطح بنگاه‌های اقتصادی است. بگونه‌ای که امکان مقایسه با شاخص‌های متناظر در سطح کلان را داشته‌باشند. بنیاد مستضعفان انقلاب اسلامی به عنوان یکی از بنگاه‌های بزرگ اقتصادی که در رشته‌فعالیت‌های اقتصادی متعدد و متنوعی فعالیت دارد، در اواخر سال ۱۳۹۲، تصمیم به شناسایی و سنجش وجوه اقتصادی خود گرفت. مرکز آمار ایران نیز بر اساس توانایی و تخصص کارشناسی موجود و با توجه به تقاضا از سوی پژوهشکده سینا، اقدام به تهیه حساب‌های اقتصادی بنیاد مستضعفان نمود. حاصل همکاری مرکز آمار با این بنیاد، محاسبه ارزش افزوده مجموعه واحدهای تولیدی این بنگاه به تفکیک رشته‌فعالیت‌ها، سهم هر رشته فعالیت از رشته فعالیت مشابه در کل اقتصاد، ارزش تولید اقتصادی کل بنیاد و سهم آن از کل کشور، همچنین سهم بنیاد از مجموعه حساب‌های مالی دولت^۲، طی سال‌های ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۱، خواهد بود. گردآوری اطلاعات لازم شامل عملکرد هزینه و درآمد شرکت‌های بنیاد و سایر اطلاعات مربوط به حساب‌های مالی دولت، ورود اطلاع و بررسی و پالایش داده‌ها در سال ۱۳۹۳ انجام شده و محاسبات لازم صورت گرفته است. گزارش نهایی در سال ۱۳۹۴ منتشر خواهد شد.

¹ Information and Communications Technology (ICT)

² Government Finance Statistics (GFS)

شاخص قیمت‌ها، علاوه بر تأمین ابزار ارزیابی سیاست‌های اقتصادی دولت و بانک مرکزی، نیازهای برنامه‌ریزان اقتصادی، سیاستگذاران و پژوهشگران به منظور استفاده در محاسبه نرخ تورم کشور، محاسبه حساب‌های ملی کشور به قیمت ثابت، درآمد واقعی، هزینه واقعی، قدرت خرید پول و ... را نیز برآورده می‌کند. قانون مرکز آمار ایران مصوب سال ۱۳۵۳، تهیه شاخص قیمت‌ها را بر عهده مرکز آمار ایران گذاشته است و این مرکز به منظور اجرای وظیفه قانونی خود، ۱۵ طرح آمارگیری و ثبتی را در استان‌های کشور اجرا کرد. به دلیل گستردگی فعالیت‌ها در زمینه تغییر روش اجرای تمامی طرح‌های آماری ویژه تهیه شاخص قیمت‌ها از کاغذی به الکترونیکی، گردآوری اطلاعات به شیوه ثبتی و انجام فعالیت‌های مربوط به تغییر سال پایه از ۱۳۸۱ به ۱۳۹۰، این مرکز هفت عنوان شاخص در دو گروه عمده شاخص قیمت مصرف‌کننده و شاخص قیمت تولیدکننده همچنین سه عنوان متوسط قیمت را تهیه نمود که در جدول زیر به تفکیک سابقه تهیه شاخص و دوره انتشار آنها ارائه شده است.

جدول ۱- شاخص‌های تهیه شده توسط مرکز آمار ایران، سابقه و دوره انتشار

دوره انتشار	سابقه تهیه شاخص	شرح	ردیف	گروه شاخص
ماهانه	۱۳۷۴	شاخص قیمت مصرف‌کننده خانوارهای شهری	۱	شاخص قیمت مصرف‌کننده
ماهانه	۱۳۷۴	شاخص قیمت اجاره بهای واحدهای مسکونی استیجاری	۲	
ماهانه	۱۳۶۱	شاخص قیمت مصرف‌کننده خانوارهای روستایی	۳	
فصلی	۱۳۸۱	شاخص قیمت تولیدکننده گاوداری‌های صنعتی	۱	شاخص قیمت تولیدکننده
فصلی	۱۳۸۸	شاخص قیمت تولیدکننده مرغداری‌های صنعتی	۲	
فصلی	۱۳۷۵	شاخص قیمت تولیدکننده بخش صنعت	۳	
فصلی	۱۳۸۱	شاخص قیمت تولیدکننده بخش معدن	۴	
ماهانه	۱۳۸۵	متوسط قیمت اقلام مصرفی خانوارهای شهری	۱	متوسط قیمت
ماهانه	۱۳۸۵	متوسط قیمت اقلام مصرفی خانوارهای روستایی	۲	
فصلی	۱۳۵۳	متوسط قیمت فروش محصولات و هزینه خدمات کشاورزی	۳	

تحولاتی چون گسترش شهرها و تحولات صنعتی، تغییر شیوه‌های فناوری، میزان سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف اقتصادی و پیدایش کالاهای جدید در بازار و چگونگی توزیع درآمد موجب می‌گردد رفتار مصرفی خانوارها تغییر کند. به همین دلیل تجدید نظر در نحوه محاسبه شاخص‌های اقتصادی در فواصل زمانی معین ضرورت می‌یابد. سال پایه به گونه‌ای انتخاب می‌شود که کشور از نظر اقتصادی در وضعیت با ثباتی قرار گرفته باشد و نوسانات غیر عادی و شدید قیمت در آن سال روی نداده باشد تا مقایسه قیمت‌ها در سال‌های بعد از آن معنی‌دار باشد. از این‌رو سال ۱۳۹۰ به عنوان سال پایه انتخاب و فعالیت‌های مرتبط با آن از سال ۱۳۸۷ آغاز شد. فعالیت‌های ذیل در این زمینه در سال ۱۳۹۳ انجام شده است.

- بهنگام‌سازی چارچوب ارقام سبد طرح‌های آمارگیری «قیمت تولیدکننده بخش صنعت»؛
 - مقایسه و تطبیق ارقام منتخب سال ۱۳۹۰ با ارقام سبد ۱۳۸۸؛
 - شناسایی ارقام جدید فاقد قیمت و تصمیم‌گیری درخصوص آنها و
 - تهیه جدول ارتباطی^۱ بین ارقام سبد جدید (۱۳۹۰) و ارقام سبد (۱۳۸۸).
- بهنگام‌سازی چارچوب کارگاهی طرح‌های آمارگیری «قیمت تولیدکننده بخش صنعت»؛
 - ساختن فایل چارچوب براساس فیلدهای درخواستی گروه فناوری اطلاعات؛
 - شناسایی کارگاه نمونه جدید (۸۰۰ نمونه) جهت اجرای طرح مقدار و کاهش بی‌پاسخی و
 - ساختن فایل چارچوب تفکیک شده استانی.
- محاسبه شاخص‌های فصلی از شاخص‌های ماهانه طی دوره فروردین ۱۳۹۰ تا شهریور ۱۳۹۱ بر اساس سال پایه ۱۳۹۰ طرح‌های قیمت تولیدکننده بخش صنعت و قیمت تولیدکننده بخش معدن؛
 - تهیه جدول ارتباطی بین سبد ۱۳۹۰ و سبد ۱۳۷۵ به منظور محاسبه شاخص‌های فصلی از شاخص‌های ماهانه محاسبه شده برای کدهای انتشاراتی ۱۳۷۵.
- محاسبه اوزان و تهیه جدول‌های ضریب اهمیت پیش‌فرض طرح‌های آمارگیری از «قیمت تولیدکننده بخش خدمات»، «قیمت تولیدکننده بخش صنعت»، «قیمت تولیدکننده بخش معدن»، «قیمت تولیدکننده بخش کشاورزی»، «شاخص قیمت کالای صادراتی» و «شاخص قیمت کالای وارداتی» بر اساس ارزش تولید و
- تهیه نرم‌افزار محاسبه شاخص طرح‌های آمارگیری از «قیمت تولیدکننده بخش معدن»، «قیمت تولیدکننده بخش صنعت»؛ «شاخص قیمت تولیدکننده نهاده‌های ساختمانی شهر تهران».

¹ Table Link

❖ سایر فعالیت‌های مربوط به تولید آمار

برگزاری سمینارهای آموزشی و توجیهی طرح‌های آماری، طراحی نظام جامع ثبت‌های آماری ایران، برآورد جمعیت و خانوار، جمع‌آوری، کنترل و آرشیو نقشه‌های آماری کشور، بهنگام‌رسانی فایل جغرافیایی، بهنگام‌سازی چارچوب‌های آماری، تولید آمارهای مربوط به شاخص‌های موضوع ماده ۶۸ قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۴ - ۱۳۹۰)، از جمله فعالیت‌هایی هستند که این مرکز در راستای تولید آمار انجام داده است. در ذیل به اختصار درباره این فعالیت‌ها توضیحاتی ارائه می‌شود.

برگزاری سمینارهای آموزشی و توجیهی طرح‌های آماری

به منظور آموزش کارشناسان جهت اجرای طرح‌های آماری مرکز، تعداد ۱۶ سمینار آموزشی و توجیهی طرح‌های آماری برای همکاران مرکز و کارشناسان دفتر آمار و اطلاعات استانداری‌های کشور برگزار شد. عناوین سمینارهای مذکور عبارتند از:

- سمینار آموزشی طرح هزینه و درآمد خانوار؛
- سمینار آموزشی طرح آمارگیری از نیروی کار؛
- سمینار آموزشی طرح آمارگیری باغداری؛
- سمینار آموزشی حساب‌های منطقه‌ای؛
- سمینار آموزشی طرح آمارگیری از معادن در حال بهره‌برداری کشور؛
- سمینار آموزشی طرح آمارگیری از کارگاه‌های صنعتی ۱۰ نفر کارکن و بیشتر؛
- سمینار آموزشی طرح آمارگیری از ویژگی‌های محیط‌زیستی کارگاه‌های صنعتی ۱۰ نفر کارکن و بیشتر؛
- سمینار آموزشی طرح آمارگیری از گردشگران ملی؛
- سمینار آموزشی طرح آمارگیری از پروانه‌های ساختمانی و معرفی سامانه جمع‌آوری اطلاعات مسکن؛
- سمینار آموزشی طرح‌های آمارگیری از کارگاه‌های خدمات اینترنت، کارگاه‌های خدمات رایانه‌ای و دفاتر خدمات ارتباطی؛
- سمینار آموزشی تبلیغات سرشماری عمومی کشاورزی؛
- سمینار آموزشی طرح آمارگیری از گذران وقت؛
- سمینار آموزشی طرح آمارگیری از کارگاه‌های تحقیق و توسعه؛
- سمینار آموزشی بازنگری سالنامه آماری؛
- سمینار آموزشی طرح آمارگیری کارگاه‌های عمده‌فروشی و خرده‌فروشی لوازم خانگی و
- سمینار آموزشی طرح آمارگیری دامداری.

طراحی نظام جامع ثبت‌های آماری ایران^۱

پس از آغاز فعالیت ساماندهی آمارهای ثبتی در سال ۱۳۷۳، اقدامات مؤثری در مرکز آمار ایران در جهت پیشبرد این فعالیت مهم صورت گرفت که از آن جمله می‌توان به مواردی نظیر فرهنگ‌سازی و ترغیب دستگاه‌های اجرایی به تولید آمار به روش ثبتی، ساماندهی فرایند تولید بخش قابل توجهی از آمارهای ثبتی مورد نیاز برنامه‌های توسعه، ارزیابی کیفیت آمارهای ثبتی تولیدی در دستگاه‌ها، تدوین و ابلاغ دستورالعمل‌های مربوطه و نظارت بر ساماندهی سیستم‌های اطلاعاتی تولیدکننده این آمارهای ثبتی و ... اشاره نمود. در پی این اقدامات و با فراهم شدن زمینه‌ها و ظرفیت‌های بسیار مناسب در مرکز و دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی، مرکز آمار ایران لازم دانست با ایجاد همگرایی در فعالیت‌های در دست اجرا و تعریف اهداف بلندمدت و میان‌مدت، حرکت نوینی را در جهت دستیابی به افق چشم‌انداز بیست‌ساله جمهوری اسلامی ایران آغاز نماید. همچنین بر اساس تأکیدات مقام معظم رهبری در بندهای ۱۶ و ۲۵ سیاست‌های کلی نظام اداری مبنی بر لزوم یکپارچه‌سازی اطلاعات به منظور دانش‌بنیان کردن نظام اداری و کارآمدسازی و هماهنگی ساختارها و شیوه‌های نظارت و کنترل در نظام اداری، ضرورت یافت تا روش‌های نوین با استفاده از متدولوژی‌های روز دنیا در تولید آمارهای رسمی جایگزین شود. به علاوه در عصر فناوری اطلاعات و ارتباطات، استفاده از ثبت‌های اداری نقش بسزایی در زمینه‌سازی ارائه خدمات بهتر در دولت‌های الکترونیک ایفا کرده و کمک شایانی را نیز در برنامه‌ریزی‌های دولت با استفاده از آمارهای رسمی در زمینه ویژگی‌های جمعیتی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی کشور می‌کند. از این رو با توجه به موارد فوق طرح «ایجاد نظام جامع ثبت‌های آماری ایران» در سال ۱۳۹۳ با ویژگی‌های متفاوت تعریف شد که پس از تصویب کلیات آن در شورای عالی آمار، فعالیت‌های زیر در مرکز آمار ایران انجام شد:

- انجام مطالعات تطبیقی و امکان‌سنجی‌های مورد نظر و بهنگام‌سازی مطالعات قبل؛
- تهیه نقشه نظام جامع ثبت‌های آماری ایران براساس ثبت‌های موجود و ثبت‌های بالقوه؛
- تعیین متدولوژی انجام کار (شامل روش‌ها، فنون، ابزارها و ...)
- تهیه الزامات قانونی و توافق‌نامه‌های همکاری برای دریافت ثبت‌های اداری مورد نیاز نظام جامع ثبت‌های آماری ایران، از دستگاه‌های اجرایی کشور؛
- اولویت‌بندی ثبت‌های مورد نیاز؛
- تشکیل کمیته تخصصی مرتبط با هر ثبت برای اجرای طرح در بخش مرتبط با آن ثبت؛
- برگزاری دو همایش با عنوان ذی‌نفعان و متولیان نظام جامع ثبت‌های آماری ایران؛
- تعیین ثبت‌های پایه و اصلی نظام جامع ثبت‌های آماری ایران؛
- برگزاری جلسات مشترک با دستگاه‌های اجرایی؛
- تصویب اختصاص ردیف بودجه برای نظام جامع ثبت‌های آماری ایران؛

¹ IRANSTARS

- برگزاری منظم جلسات کارگروه نظام جامع ثبت‌های آماری ایران؛
- بررسی اقلام اطلاعاتی موجود در بانک‌های اطلاعاتی دستگاه‌های اجرایی؛
- برنامه‌ریزی برای عقد تفاهم‌نامه با دستگاه‌های اجرایی؛
- تهیه برنامه زمانبندی فازهای اجرایی طرح؛
- تشکیل جلسات منظم کمیته‌های نظام جامع ثبت‌های آماری ایران؛
- شناسایی برخی از سیستم‌های اطلاعاتی مستقر در دستگاه‌های اجرایی؛
- بازدید از سیستم‌های شناسایی شده و
- بررسی اقلام پایگاه‌های سیستم‌های شناسایی شده.

برآورد جمعیت و خانوار

پیش‌بینی و برآورد جمعیت و خانوار، در کنار سرشماری‌ها، طرح‌های آمارگیری و آمارهای ثبتی، شیوه‌ای دیگر از تولید اطلاعات است که در سال‌های بین سرشماری‌ها، تولید و در اختیار کاربران قرار می‌گیرد. تولید این گونه اطلاعات در فواصل زمانی بین سرشماری‌ها به منظور هرگونه برنامه‌ریزی اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی در سطوح خرد و کلان اهمیت می‌یابد. اهم فعالیت‌های صورت گرفته در این خصوص به شرح زیر می‌باشد:

- برآورد جمعیت و خانوار معمولی ساکن به تفکیک استان و مناطق شهری و روستایی برای محاسبات مرتبط با دفتر حساب‌های اقتصادی؛
- برآورد جمعیت و خانوار معمولی ساکن و گروهی برحسب فصول سال به منظور تعیین حجم نمونه طرح‌های خانواری مرکز از جمله طرح آمارگیری نیروی کار (جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر به تفکیک استان و مناطق شهری و روستایی)، طرح آمارگیری هزینه و درآمد خانوار (جمعیت به تفکیک استان و مناطق شهری و روستایی) و نیز طرح آمارگیری گذران وقت (جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر نقاط شهری)؛
- برآورد جمعیت کل کشور، مناطق شهری و روستایی به تفکیک استان و برحسب سن و جنس؛
- برآورد جمعیت نواحی کوچک برحسب اعلام نیاز کاربران مختلف و
- برآورد و پیش‌بینی جمعیت برای سازمان‌های بین‌المللی.

جمع‌آوری، کنترل و آرشیو نقشه‌های آماری کشور

نقشه‌های آماری، به منظور کنترل پوشش و تعیین واحد کار رده‌های اجرایی و راهنمای دسترسی به مکان‌ها در سرشماری‌ها و طرح‌های آماری مورد استفاده قرار می‌گیرند. عملیات تهیه و بهنگام‌رسانی نقشه‌های آماری، آماده‌سازی نقشه‌ها برای استفاده در مراحل مختلف قبل، حین و بعد از اجرای سرشماری‌ها و طرح‌های آماری، حوزه‌بندی و تخصیص واحدکار مأموران سرشماری‌ها توسط دفتر آمار و اطلاعات استانداری‌ها انجام می‌شود. تهیه دستورالعمل‌های اجرایی تمامی این فعالیت‌ها، بررسی و اصلاح آنها بر اساس استانداردهای جهانی و ملی، فناوری‌های جدید و نیازهای طرح‌های آماری و سرشماری‌ها، توسط کارشناسان خبره مرکز آمار ایران همه‌ساله انجام می‌شود. پس از ابلاغ دستورالعمل‌ها و برگزاری دوره‌های آموزشی و همزمان با اجرای این طرح‌ها در استان‌ها، عملیات جمع‌آوری، کنترل و آرشیو نقشه‌های آماری در مرکز آمار ایران انجام می‌شود. این فرایند، با ارائه بازخورد به استان‌ها و جمع‌آوری و کنترل مجدد

نقشه‌های آماری، تا تأیید نهایی و آرشیو آنها تکرار می‌شود. در سال ۱۳۹۳، این فرایند برای نقشه‌های آماری سرشماری عمومی کشاورزی ۱۳۹۳ و همچنین بهنگام‌رسانی نقشه‌های آماری ۱۳ استان انجام شد.

بهنگام‌رسانی فایل جغرافیایی

پس از بهنگام‌سازی نقشه‌های آماری، فهرستی از تمامی نقاط روستایی، شهرها و سطوح تقسیمات کشوری تهیه می‌شود که به نام «فهرست فایل جغرافیایی» در مرکز شناخته می‌شود. این فهرست که در تهیه چارچوب و فرم‌های سرشماری‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد، بر اساس آخرین مصوبات هیئت محترم دولت در خصوص تغییرات تقسیمات جغرافیایی و نقاط شهری و روستایی و آخرین تغییرات مشاهده شده در بهنگام‌سازی نقشه‌های آماری شهری و روستایی، به صورت سالانه تهیه می‌شود. همچنین، برای هر سرشماری، پس از انجام عملیات حوزه‌بندی، از سطوح تقسیماتی تا سطح حوزه کار مأمور سرشماری و بلوک تکمیل می‌گردد. فایل جغرافیایی در تهیه آدرس‌های آماری و در نهایت انتشار نتایج سرشماری‌ها بر پایه آدرس‌های آماری، حائز اهمیت است. به منظور بهنگام‌رسانی فایل جغرافیایی سرشماری عمومی کشاورزی ۱۳۹۳، فعالیت‌های تهیه فایل جغرافیایی ۱۳۹۲، تهیه فهرست تغییرات فایل جغرافیایی ۱۳۹۲، رفع اشکالات بازسازی آدرس‌ها و تهیه فایل جغرافیایی قبل و بعد از اجرای سرشماری عمومی کشاورزی ۱۳۹۳ انجام شده است.

بهنگام‌سازی چارچوب‌های آماری

ارائه آمارهای باکیفیت، بهنگام‌سازی چارچوب‌های مورد نیاز نمونه‌گیری کارگاهی را به یکی از مهم‌ترین پیش‌نیازهای اجرای طرح‌های آمارگیری در کشور تبدیل کرده است. تغییرات زیاد در جامعه کارگاه‌ها موجب شده که کشورها برنامه‌ای برای بهنگام‌سازی چارچوب داشته باشند. از این رو هر سال فعالیت مذکور با استفاده از آمارهای ثبتی در دستور کار مرکز آمار ایران قرار می‌گیرد. در همین راستا در سال ۱۳۹۳ نیز اقدامات ذیل انجام شده است:

- بهنگام و همسان‌سازی چارچوب کارگاه‌های صنعتی با استفاده از چارچوب واحدهای صنعتی ۵۰ نفر کارکن و بیشتر وزارت صنعت، معدن و تجارت و اتحادیه‌های صنفی و سازمان امور مالیاتی؛
- بهنگام‌سازی چارچوب معادن در حال بهره‌برداری با استفاده از ظرفیت و اطلاعات موجود در فرمانداری‌های کشور و ادارات کل صنعت، معدن و تجارت استان‌ها؛
- اخذ و بهنگام‌سازی چارچوب سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای سازمان بنادر و دریانوردی، سازمان هواپیمایی کشوری، سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، سازمان حج و زیارت، شرکت پست جمهوری اسلامی ایران، شرکت مخابرات ایران، سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی، اتحادیه صنف مؤسسات توریستی و اتومبیل کرایه کشور، شهرداری تهران، شرکت راهور، وزارت نیرو، سازمان آب و فاضلاب و معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی؛
- تهیه چارچوب کارگاه‌های دارای فعالیت محیط‌زیست از سامانه‌های بانک اطلاعات صنعت ایران (بسی)، بانک اطلاعات ایمنی، محیط‌زیست و بهداشت^۱، کتاب اول و استان‌ها؛

¹ Health, Safety and Environment (HSE)

- تهیه فهرست چارچوبی بهره‌برداران کشاورزی در شهرهای منتخب؛
- تهیه فهرست چارچوبی بهره‌برداران کشاورزی در آبادی‌های منتخب؛
- بهنگام‌سازی چارچوب گاوداری‌های صنعتی کشور با اجرای سرشماری گاوداری‌های صنعتی؛
- بهنگام‌سازی فهرست چارچوبی کشتارگاه‌های رسمی کشور با اجرای طرح آمار کشتار دام کشتارگاه‌های کشور؛
- بررسی چارچوب‌های آماری طرح فناوری اطلاعات و ارتباطات و نهایی کردن چارچوب‌ها برای نمونه‌گیری طرح؛
- تهیه چارچوب‌های طرح آمارگیری از تجارت الکترونیکی در کارگاه‌های کشور با همکاری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری و سازمان بورس و اوراق بهادار؛
- تهیه و بهنگام‌سازی چارچوب اقامتگاه‌های عمومی و
- تهیه و بهنگام‌سازی چارچوب کارگاه‌های عمده‌فروشی و خرده‌فروشی لوازم خانگی.

تولید آمارهای مربوط به شاخص‌های موضوع ماده ۶۸ قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۴-۱۳۹۰)

به موجب ماده ۶۸ قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مبنی بر تهیه آمار و اطلاعات مورد نیاز برای محاسبه شاخص‌های حوزه‌های تخصصی مختلف، مرکز آمار ایران مکلف است پس از دریافت شناسنامه شاخص‌ها، نسبت به عملیاتی کردن برنامه اجرایی مربوطه، شامل طرح‌های آمارگیری، پایگاه اطلاعات آماری کشور، سامانه‌های اطلاعاتی- عملیاتی و زمان‌بندی اقدام کند و اعتبارات مورد نیاز را حداکثر ظرف شش ماه تهیه و به تصویب شورای عالی آمار برساند. دستگاه‌های اجرایی متولی حوزه‌های تخصصی فوق مکلفند شناسنامه‌های مربوط را حداکثر ظرف شش ماه پس از ابلاغ برنامه، به مرکز آمار ایران ارائه نمایند. همچنین یک نفر از اعضای کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات و یک نفر از اعضای کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی به عنوان ناظر در جلسات شورای عالی آمار شرکت می‌کنند. به منظور اجرای این ماده از قانون مذکور، مرکز آمار ایران در مرحله اول و در تعامل با دستگاه‌های اجرایی مرتبط با شناسایی شاخص‌های حوزه‌های تخصصی، فرم شناسنامه شاخص‌ها را با استفاده از نظرهای دستگاه‌های اجرایی تکمیل کرد. در مرحله دوم، شناسنامه تهیه شده با الگوی واحد به کلیه دستگاه‌های اجرایی همراه با دستورالعمل تکمیل آنها ارسال شد. در این ارتباط پس از پیگیری حوزه‌های تعیین شده، ۷۵۲ شاخص همراه با فرم شناسنامه آنها نهایی و در سال ۱۳۹۳ به تصویب شورای عالی آمار رسید که بر این اساس پیگیری دریافت اطلاعات شاخص‌های مصوب، از دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط صورت گرفت. همچنین شاخص‌های اهداف توسعه هزاره توسط مرکز آمار ایران تولید و اطلاع رسانی می‌شود.